

STATUT OKRAJA LJUBLJANA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Okraj Ljubljana je družbeno politična in gospodarska skupnost občin, ki so našteje v prilogi k temu statutu. (Za sedaj glej predlog iniciativnega odbora o formiranju komun — Glasnik št. 11. od 9. XI. 1954.)

2. člen

Okraj ima te-le pravice in dolžnosti:

- varuje enotnost socialistične družbene in politične ureditve in enotnost državne ureditve;
- skrbi za to, da se uresničuje samoupravljanje v občinah, proizvajalcev v gospodarstvu in državljanov na področju prosvete, kulture, zdravstva, socialnega varstva in na drugih področjih;
- skrbi za uresničevanje in varstvo svobode in demokratičnih pravic državljanov; skrbi za zakonitost;
- izvršuje zakone in druge predpise višjih državnih organov in predpise okrajnega ljudskega odbora, kolikor je s temi predpisi določeno to kot pravica in dolžnost okraja;
- pospešuje razvoj gospodarsko manj razvitih občin;
- zagotavlja pogoje za razvoj prosvete, kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugih področij v okraju;
- ustanavlja prosvetne, kulturne in zdravstvene ter socialne zavode, ki imajo skupen pomen za okraj;
- skrbi za organiziranje in funkcioniranje organov oblasti in izravnava delo ljudskih odborov, občin v okviru enotnega sistema oblasti.

3. člen

Državljeni v okraju volijo okrajni ljudski odbor in po njem opravljajo zadeve, ki imajo splošen pomen za razvoj okraja.

4. člen

Okrajni ljudski odbor je organ samoupravljanja in najvišji

organ oblasti v okviru pravic in dolžnosti okraja.

Okrajnemu ljudskemu odboru so podrejeni vsi okrajni upravni organi.

Okrajni ljudski odbor ima do zavodov in samoupravnih organizacij, ki imajo pomen za ves okraj, samo tiste pravice, ki so določene z zakonom.

5. člen

Okrajni ljudski odbor ima nasproti ljudskim odborom občin na območju okraja pravico nadzorstva nad zakonitostjo njihovega dela in druge z zakonom določene pravice.

Republiški organi oblasti neposredno izvršujejo nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih ljudskih odborov samo, če je to določeno s posebnimi republiški ali zveznimi predpisi.

Za zadeve iz okrajne pristojnosti se lahko v mestu in občinah na območju okraja ustanovijo okrajni upravni organi samo, če je to določeno z zakonom.

6. člen

Sedež okrajnega ljudskega odbora Ljubljana je v Ljubljani.

7. člen

V občinah na območju okraja se lahko ustanovijo za posamezne kraje (vasi) krajevni (vaški) sveti kot organi samoupravljanja v kraju (vasi).

Krajevni (vaški) sveti obravnavajo vprašanja, ki imajo neposreden pomen za prebivalstvo kraja (vasi) in dajejo mnenja in predloge občinskemu ljudskemu odboru; obravnavajo vprašanja, ki imajo pomen za vso občino in dajejo mnenja in predloge občinskemu ljudskemu odboru. Na podlagi pooblastila občinskega ljudskega odbora lahko neposredno urejajo določene zadeve, ki imajo pomen za kraj (vas) in izvršujejo posamezne zadeve iz pristojnosti občinskega ljudskega odbora, ki imajo neposreden pomen za prebivalstvo kraja (vasi).

(Podrobnejša določila o kompetencah krajevnih (vaških) svetov so v statutih komun.)

II. PRAVICE IN DOLŽNOSTI OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

1. SPLOŠNA PRISTOJNOST

2. člen

V mejah pravic in dolžnosti okraja okrajni ljudski odbor:

1. ureja vprašanja iz vseh področij družbene dejavnosti, ki imajo splošen pomen za razvoj okraja, in vprašanja, ki se tičejo varstva pravic in enakopravnosti državljanov, gospodarskih organizacij in samoupravnih zavodov;
2. planira gospodarski razvoj okraja kot celote in izvršuje regionalno planiranje v okviru okraja;
3. ustanavlja zavode in organizacije na področju gospodarstva, kulture, zdravstva in socialnega varstva zaradi izvrševanja obveznosti, določenih z zakonom in zaradi zadovoljevanja potreb, ki imajo splošen pomen za komun in za državljan v okraju; zagotavlja pogoje za delo teh

zavodov in organizacij; izvršuje do teh zavodov in organizacij z zakonom določene pravice;

4. organizira in upravlja posamezne inspekcije (finančno, gradbeno, prosvetno, sanitarno, veterinarsko, tržno in druge);

5. opravlja zadeve javne varnosti, organizira in opravlja kriminalistično službo, opravlja zadeve izvrševanja kazni zopora in kazenskih poboljševalnih ukrepov in druge zadeve, ki se tičejo varstva javnega reda;

6. skrbi, da se v redu plačujejo dohodki federacije, ljudske republike in okraja;

7. skrbi za graditev in vzdrževanje cest, kolikor niso namenjene samo za potrebe občin;

8. opravlja statistično službo;

9. voli in razrešuje sodnike in sodnike-poročnike okrajnega sodišča ter sodnike-poročnike okrajnega sodišča in občasne

sodnike okrajnega gospodarskega sodišča; voli in razrešuje okrajnega sodnika za prekrške;

10. izvršuje zakone in druge predpise višjih državnih organov, s katerimi se zagotavlja enotnost gospodarske in družbene politične ureditve; odloča na prvi stopnji o upravnih zadevah, ki s tem statutom občin niso prenesene v pristojnost občin;

11. odloča na drugi stopnji o upravnih zadevah, o katerih odloča na prvi stopnji občinski ljudski odbor;

12. izvršuje pravice upravljanja s tistimi zemljišči in poslopji iz splošnega ljudskega premoženja na območju okraja, ki so mu s predpisi ali drugimi akti pristojnega organa izrecno dane v upravljanje; upravlja tisto splošno ljudsko premoženje v splošni rabi (ceste, reke, kanale itd.), ki mu je s predpisi ali z aktom pristojnega državnega organa dano v upravljanje.

9. člen

Okrajni ljudski odbor izvršuje pravice in dolžnosti na podlagi in v mejah zakonov in drugih predpisov višjih organov.

V izvrševanju svojih pravic in dolžnosti izdaja okrajni ljudski odbor predpise (odloke, odredbe in navodila), odloče in druge akte, odreja upravne ukrepe in izvršuje upravna pravila.

10. člen

Okrajni ljudski odbor samostojno izdaja predpise o zadevah, ki imajo splošen pomen za ves okraj, če niso urejene z zakonom ali z drugimi predpisi višjih državnih organov.

Okrajni ljudski odbor izdaja dopolnilne predpise za ureditev vprašanj iz svoje pristojnosti na podlagi in v mejah pooblastila, ki mu ga dajejo zakon ali drugi predpisi višjih državnih organov.

Za prekršitve svojih predpisov lahko okrajni ljudski odbor predpiše z zakonom določene upravne kazni.

11. člen

Če predpisi občinskega ljudskega odbora niso v skladu s predpisi okrajnega ljudskega odbora, se uporabljajo predpisi okrajnega ljudskega odbora.

Občinski ljudski odbori lahko dajo ugovor za varstvo svojih samoupravnih pravic, če mislijo, da so s predpisi okrajnega ljudskega odbora kršene samoupravne pravice občine.

O ugovoru odloča Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije.

12. člen

Od zadev, ki so z zakonom ali z drugimi predpisi višjih državnih organov dane v pristojnost okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora opravlja okrajni ljudski odbor samo tiste zadeve, ki so s tem statutom zadržane v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora.

Od zadev, ki bodo po sprejetju tega statuta z zakonom ali z drugimi predpisi višjih državnih organov dane v pristojnost okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora, bo opravljal okrajni ljudski odbor tiste za-

deve, ki jih bo s posebnim odlokom zadržal v svoji pristojnosti. Ta odlok izda okrajni ljudski odbor na svoji prvi seji po objavi teh predpisov. Če okrajni ljudski odbor ne izda odloka o tem v treh mesecih po objavi takega predpisa, določi Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije s svojim odlokom, katere od zadev, določenih s takim predpisom, ostanejo v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora.

13. člen

Do izdaje odloka po prejšnjem členu opravlja okrajni ljudski odbor Ljubljana vse zadeve, ki so dane v pristojnost okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora.

Odlok o zadržanju posameznih zadev v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora postane sestavni del tega statuta.

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije lahko odpravi odlok okrajnega ljudskega odbora o zadržanju posameznih zadev v pristojnosti tega odbora, če so z odlokom kršene samoupravne pravice občinskih ljudskih odborov.

Zoper odlok, s katerim okrajni ljudski odbor zadrži posamezne zadeve v svoji pristojnosti, imajo občinski ljudski odbori pravico do ugovora za varstvo samoupravnih pravic na Ljudsko skupščino Ljudske republike Slovenije.

14. člen

Okrajni ljudski odbor samostojno sprejme okrajni družbeni plan; pri tem se mora držati obveznosti, ki izvirajo iz zveznega in republiškega družbenega plana.

Z okrajnim družbenim planom se določijo tisti z zveznim in republiškim družbenim planom določeni instrumenti in ukrepi, ki so obvezni za družbene plane občin.

Z okrajnim družbenim planom

se določijo dohodki okraja in izvrši njihova porazdelitev za kritje okrajnih proračunskih izdatkov za investicijske in druge posebne sklade okraja in za dotacije nerazvitim občinam.

15. člen

Okrajni ljudski odbor samostojno sprejme okrajni proračun.

Z okrajnim proračunom se določijo dohodki, ki pripadajo okraju po veljavnih predpisih, po določbah tega statuta in po okrajnem družbenem planu, in se izvrši njihova porazdelitev za izvršitev nalog okrajnega ljudskega odbora, za okrajne proračunske zavode, za investicije, ki se financirajo iz okrajnega proračuna, in za dotacije.

2. DOHODKI OKRAJA

16. člen

Za izvršitev svojih nalog razpolaga okrajni ljudski odbor z dohodki, določenimi z zakonom.

Z družbenim planom okraja se lahko posamezni viri dohodkov okraja v celoti ali deloma preustijo mestu oziroma občini.

17. člen

Občinam pripadajo vsi dohodki, ki so z veljavnimi predpisi določeni kot dohodki mesta, občin in okraja.

18. člen

Okrajni ljudski odbor določi z okrajnim družbenim planom udeležbo okraja pri dobičku gospodarskih organizacij na območju okraja.

Občinski ljudski odbor določi, kolikšen del dobička gospodarskih organizacij na območju občin pripada občini po odbitku tistega dela dobička, ki po družbenih planih pripada federaciji, Ljudski republiki Sloveniji in okraju Ljubljana, in kolikšen del dobička pripada gospodarski organizaciji.

III. RAZMERJE MED OKRAJNIM LJUDSKIM ODBOROM IN MED LJUDSKIMI ODBORI OBČIN

19. člen

Okrajni ljudski odbor ima nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih ljudskih odborov; njegova nadzorstvena pravica je v tem, da odpravlja ali razveljavlja oziroma spreminja nezakonite predpise in druge akte občinskega ljudskega odbora.

Okrajni ljudski odbor lahko občinski ljudski odbor opozori, naj nezakonitost sam odpravi v določenem roku. Če občinski ljudski odbor tega ne stori, uporabi okrajni ljudski odbor svojo nadzorstveno pravico.

V zadevah, ki niso urejene z zakonom ali s splošnimi predpisi višjih organov, ima okrajni ljudski odbor pravico odpraviti ali razveljaviti tudi take predpise občinskega ljudskega odbora, s katerimi so prizadete splošne koristi.

Splošne koristi so prizadete takrat, kadar je predpis občinskega ljudskega odbora v nasprotju s temeljnimi načeli pravnega reda FLRJ ali s splošno smerjo njenega socialističnega razvoja.

20. člen

Okrajni ljudski odbor lahko v mejah pravic in dolžnosti okraja določi smernice in daje navodila splošne narave občinskemu ljudskemu odboru, za njihovo delo, in za delo njihovih upravnih organov pri odpravljanju zadev, ki imajo splošen pomen za okraj, ljudsko republiko in federacijo.

Enako pravico imajo v mejah svojega delovnega področja sveti in upravni organi okrajnega ljudskega odbora do ustreznih svetov in upravnih organov občinskih ljudskih odborov, če so za to pooblašteni po predpisih višjih državnih organov ali okrajnega ljudskega odbora.

21. člen

Odločbe, ki so bile izdane v upravnem postopku se smejo odpraviti, razveljaviti ali spremeniti samo po določbah upravnega postopka.

22. člen

Če svet ali drug organ občinskega ljudskega odbora ne izvrši ali ne izvršuje v redu zadev, ki so določene z zakonom ali

z drugimi predpisi višjih državnih organov, (ter po smernicah) in navodilih okrajnega ljudskega odbora oziroma njegovih svetov, lahko okrajni ljudski odbor oziroma njegov svet predlaga občinskemu ljudskemu odboru, da posamezne ali vse članke sveta razreši njihove dolžnosti.

23. člen

Predsednik okrajnega ljudskega odbora lahko predlaga, da se proti odgovornemu uslužbencu

IV. LJUDSKI ODBOR IN NJEGOVA UREDITEV

1. ZBORA

24. člen

Okrajni ljudski odbor sestavlja okrajni zbor in zbor proizvajalcev.

Okrajni zbor ima . . . odbornikov, Zbor proizvajalcev pa . . . odbornikov.

Volitve odbornikov zborov se opravijo po zakonu o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov.

25. člen

Okrajni ljudski odbor opravlja vse zadeve iz svoje pristojnosti na ločenih ali na skupnih sejah svojih zborov, določene izvršilne in upravne zadeve pa po svetih in po upravnih organih, zavodih in službah (upravi) ljudskega odbora.

26. člen

Ljudski odbor na ločenih sejah obeh zborov sprejema:

1. okrajni statut;
2. okrajni družbeni plan, proračun in sklepni račun o izvršitvi okrajnega proračuna;
3. urbanistični in regulacijski načrt okraja in odloke o potrditvi občinskih urbanističnih planov;
4. predpise s področja gospodarstva, dela in socialnega zavarovanja;
5. odločbe o ustanovitvi gospodarskih podjetij in odloka o ustanovitvi zbornic;
6. odločbe o ustanovitvi zavodov na področju gospodarstva in socialnega zavarovanja;
7. predpise o plačah uslužbencev in delavcev v okrajnih zavodih;
8. odloke o vprašanjih, o katerih po posebnem zakonu ali drugem predpisu enakopravno odločata oba zbora ljudskega odbora.

Oba zbora rešujeta vse zadeve posebej na svojih sejah, lahko pa se sporazumno zbereta na skupno sejo zato, da poslušata poročilo in pojasnila o posameznih takih vprašanjih.

27. člen

Pri reševanju zadev iz prejšnjega člena sta oba zbora enakopravna; noben akt o teh zadevah ne more biti sprejet, če se oba zbora nista zedinila za enako besedilo.

Če se zbora o besedilu ne sporazumeta, določita skupno komisijo, ki naj doseže soglasnost besedila. To komisijo sestavljajo odborniki obeh zborov v enakem številu.

Če se zbora tudi po poročilu komisije na skupni seji ne sporazumeta se seja odloži na prihodnji teden. Če se tudi na tej seji ne sporazumeta se zadeva pošlje Ljudski skupščini LRS oziroma posebnemu organu skupščine. Odločitev Ljudske skupščine LRS oziroma njenega organa je za oba zbora obvezna.

28. člen

Okrajni ljudski odbor na svoji seji obeh zborov:

1. voli in razrešuje predsednika in podpredsednika ljudskega odbora, predsednika in članke svetov in članke skupnih odborniških komisij;

občinskega ljudskega odbora sproži disciplinski postopek pred disciplinskim sodiščem občinskega ljudskega odbora zaradi neizvršitve ali nerednega izvrševanja dolžnosti, ki so mu naložene z zakonom ali z drugimi predpisi višjih državnih organov ali s smernicami in navodili okrajnega ljudskega odbora, njegovega sveta ali drugega okrajnega upravnega organa, ki so v skladu z zakonom ali z določbami tega statuta.

2. sprejema odloke o stalni nagradi predsednika in podpredsednika in o povračilih stroškov odbornikom in članom svetov okrajnega ljudskega odbora;

3. rešuje spore med zboroma o pristojnosti;

4. voli in razrešuje tajnika ljudskega odbora, imenuje načelnike oddelkov in uprav, vodje upravnih zavodov, šefe inspekcij in okrajnega javnega pravobranilca;

5. voli in razrešuje predsednika, sodnike in sodnike porotnike okrajnega sodišča ter sodnike porotnike okrajnega sodišča in okrajnega gospodarskega sodišča;

6. voli in razrešuje okrajnega sodnika za prekrške;

7. voli in razrešuje člane disciplinskega sodišča in disciplinskega tožilca;

8. imenuje in razrešuje voditelje določenih okrajnih samoupravnih zavodov;

9. v primerih, ki jih določa zakon, imenuje direktorje podjetij, ki jih ustanovi okrajni ljudski odbor;

10. opravlja volitve in razrešitve, ki so po zakonu in drugih predpisih dane v pristojnost okrajnega ljudskega odbora;

11. sprejema predpise s področja prosvete, kulture in zdravstva;

12. sprejema odlok o dopolnilnih plačah uslužbencev okrajnega ljudskega odbora, potrjuje odloke o dopolnilnih plačah uslužbencev občinskih ljudskih odborov in pravila o dopolnilnih plačah okrajnih zavodov.

29. člen

Okrajni zbor kot ljudski odbor samostojno:

1. sprejema vse splošne predpise iz pristojnosti okrajnega ljudskega odbora, kolikor to ne spada v pristojnost obeh zborov;
2. potrjuje statute občinskih ljudskih odborov;
3. sprejema akte o razlastitvi;
4. razveljavlja in odpravlja nezakonite predpise občinskih ljudskih odborov in predpise, ki jih na podlagi splošnih predpisov okrajnega ljudskega odbora izdajo upravni organi okrajnega ljudskega odbora;
5. sklepa o vložitvi ugovora za varstvo samoupravnih pravic okraja;
6. razpisuje referendum;
7. sprejema odloke o organizaciji uprave in o sistemizaciji delovnih mest;
8. opravlja tudi druge zadeve, ki jih daje zakon v izključno pristojnost tega zbora.

30. člen

Zbor proizvajalcev kot ljudski odbor samostojno:

1. daje priporočila občinskemu ljudskemu odboru glede dela gospodarskih organizacij v okraju ter glede dela samoupravnih zavodov o vprašanjih s področja gospodarstva, dela in socialnega zavarovanja;
2. odloča o pritožbah gospodarskih organizacij proti sklepom občinskega ljudskega odbora

o gospodarskih vprašanjih, o katerih je občinski ljudski odbor sprejel sklep na svoji seji;

3. odloča o vseh drugih zadevah, ki so z zakonom ali z drugimi predpisi dane v izključno pristojnost zbora proizvajalcev; Zbor proizvajalcev ima pravico predlagati okrajnemu ljudskemu odboru, naj izda predpise in ukrepe o takšnih vprašanjih, pri katerih reševanju zbor proizvajalcev ne sodeluje. Okrajni zbor mora vsak tak predlog obravnavati in svoj sklep sporočiti zboru proizvajalcev.

31. člen

Poslovnik za delo ljudskega odbora se sprejme na skupni seji obeh zborov in obsega določbe o delu na teh sejah.

Vsak zbor samostojno na svoji posebni seji sprejme poslovnik zbora, razpisuje volitve za posamezne odbornike, odloča o prenehanju mandata in o vseh drugih mandatnih in imunitetnih vprašanjih.

32. člen

Odloke, odredbe in navodila ljudskega odbora okraja in občinskih ljudskih odborov ter odredbe in navodila svetov okrajnega ljudskega odbora je treba objaviti v Glasniku okrajnega ljudskega odbora Ljubljana.

V tem listu se objavljajo tudi odločbe o imenovanju in postavitvi uslužbencev, ki jih izvoli okrajni ljudski odbor, odločbe o ustanovitvi podjetij in zavodov, določbe o potrditvi sklepnih računov podjetij in sklepne bilance finančno samostojnih zavodov.

33. člen

Splošni predpisi okrajnega ljudskega odbora okraja Ljubljana začnejo veljati osmi dan po objavi, če ni v samem predpisu določeno, da začnejo veljati pozneje ali prej, vendar ne prej, kot je objavljen.

2. KOMISIJA LJUDSKEGA ODBORA IN ZBOROV

34. člen

Komisije so organi ljudskega odbora, ki obravnavajo in proučujejo zadeve iz pristojnosti ljudskega odbora, poročajo in dajejo predloge ljudskemu odboru in vodijo nadzorstvo nad izvrševanjem odločitev ljudskega odbora.

Komisije po pravilu nimajo pravice odločati. Ljudski odbor pa lahko s sklepom prepusti posamezni komisiji pravico odločanja v določenih zadevah.

35. člen

Okrajni ljudski odbor ima te le stalne odborniške komisije, ki jih izvoli na skupni seji obeh zborov:

1. Komisijo za volitve in imenovanja, ki ima 5 članov;
  2. Proračunsko komisijo, ki ima 5 članov.
- Komisija za volitve in imenovanja proučuje predloge za izvolitev, imenovanje in razrešitev vseh organov in uslužbencev, ki jih voli ljudski odbor, in odboru o tem poroča.

Proračunsko komisija nadzoruje:

- a) izvajanje predpisov o obračunavanju in podpiranju davčnih dohodkov okraja in zavodov, za katere je pristojen okraj, o zbiranju posojil ter raznih izrednih proračunskih dohodkov in pa izvajanje predpisov o pobiranju taks;
- b) izvrševanje proračunov državnih organov in zavodov, finančno samostojnih zavodov, samoupravnih zavodov ter proračunov posebnih skladov, ki spadajo v njegovo pristojnost;

c) porabe dotacij, danih iz proračuna družbenim organizacijam;

č) izvajanje predpisov o ravnanju s splošnim ljudskim premoženjem in materialom po državnih organih in zavodih v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora.

36. člen

Okrajni zbor ima te le stalne odborniške komisije:

1. mandatno-imunitetno komisijo, ki ima 5 članov;
2. komisijo za gospodarstvo in proračun, ki ima 7 članov;
3. komisijo za predpise in organizacijska vprašanja, ki ima 7 članov;
4. komisijo za prošnje in pritožbe, ki ima 5 članov.

37. člen

Zbor proizvajalcev ima te le stalne odborniške komisije:

1. mandatno-imunitetno komisijo, ki ima 5 članov;
2. komisijo za gospodarstvo in proračun, ki ima 7 članov;
3. komisijo za predpise, ki ima 5 članov;
4. komisijo za vprašanja delavskega upravljanja, ki ima 5 članov;
5. komisij za prošnje in pritožbe, ki ima 5 članov.

38. člen

Okrajni ljudski odbor in njegova zbora lahko ustanovijo še druge stalne aličasne odborniške komisije.

39. člen

Mandatno-imunitetna komisija vsakega zbora obravnava vprašanja v zvezi z imunitetnimi pravicami odbornikov zbora, s prenehanjem odborniškega mandata, razpisom volitev za izpraznjena odborniška mesta, verifikacijo mandatov novo izvoljenih odbornikov in o tem poroča zboru.

Komisija za gospodarstvo in proračun vsakega zbora obravnava predlog okrajnega družbenega plana, proračuna in sklepne računa in predloge predpisov s področja gospodarstva in financ in o tem poroča zboru.

Komisija za predpise in organizacijska vprašanja okrajnega zbora obravnava vse predloge splošnih predpisov, ki jih sprejme zbor, razen tistih, ki spadajo v delovno področje komisije za gospodarstvo in proračun, obravnava organizacijska vprašanja in sistemizacijo delovnih mest v upravi okrajnega ljudskega odbora in o tem poroča zboru.

Komisija za predpise zbora proizvajalcev obravnava predloge predpisov, ki jih sprejme ta zbor razen tistih predpisov, ki

spadajo v delovno področje komisije za gospodarstvo in proračun in poroča o tem zboru.

Komisija za predloge in pritožbe okrajnega zbora obravnava predloge in pritožbe, ki jih pošljejo zboru državljani, organizacije in zavodi, komisija za predloge in pritožbe zbora proizvajalcev pa predloge in pritožbe v zvezi z delovnimi razmerji.

Komisija za vprašanja delavskega samoupravljanja obravnava vse predloge in zadeve iz samostojne pristojnosti zbora proizvajalcev in o tem poroča zboru.

3. PREDSEDNIK LJUDSKEGA ODBORA

40. člen

Ljudski odbor ima predsednika, ki se izvoli izmed odbornikov.

Predsednik ljudskega odbora se voli na podlagi posamičnih kandidatur, ki jih vložijo najmanj 10 odbornikov.

41. člen

Predsednik okrajnega ljudskega odbora predstavlja ljudski odbor in zastopa okraj kot pravno osebo.

Predsednik pripravlja in sklicuje seje ljudskega odbora in njegovih zborov, vodi skupne seje obeh zborov, podpisuje akte, ki jih sprejme ljudski odbor in skrbi za njihovo izvrševanje.

Predsednik skrbi tudi za to, da se sklicujejo sveti ljudskega odbora in izravna njihovo delo.

Predsednik izvršuje po tajniku splošno nadzorstvo nad delom upravnih organov, zavodov in služb ljudskega odbora.

42. člen

Predsednik skrbi za objavo predpisov in drugih aktov ljudskega odbora.

43. člen

Ljudski odbor ima dva podpredsednika, ki se volita na enak način kot predsednik.

Predsednika nadomestuje eden od podpredsednikov okrajnega ljudskega odbora, če je predsednik začasno odsoten ali zadržan.

Podpredsednik lahko opravlja določene zadeve v delovnega področja predsednika v skladu s sklepom odbora.

44. člen

Za svoje delo v ljudskem odboru ima predsednik pravico do stalne mesečne nagrade.

Stalno nagrado za delo v ljudskem odboru lahko prejema tudi eden od podpredsednikov, če stalno opravlja določene zadeve v ljudskem odboru. Sklep o tem izda okrajni ljudski odbor.

V. SVETI IN DRUGA KOLEGIJSKA TELES.

1. SVETI

a) sestava in člani

45. člen

Okrajni ljudski odbor ima te le svete:

1. svet za gospodarstvo in komunalne zadeve, ki ga sestavljajo predsednik in 12 članov;
2. svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, ki ga sestavljajo predsednik in 8 članov;
3. svet za prosveto in kulturo, ki ga sestavljajo predsednik in 8 članov;
4. svet za notranjo politiko, ki ga sestavljajo predsednik in 8 članov.

46. člen

Predsednik in 6 članov sveta za gospodarstvo in komunalne zadeve oz. po 4 člani drugih svetov se volijo izmed odbornikov ljudskega odbora, drugi člani pa izmed predstavnikov gospodarskih in družbenih orga-

nizacij in zavodov ter državljanov.

Predsednik in podpredsednik ljudskega odbora ter okrajni uslužbenci na območju okraja ne morejo biti člani svetov.

47. člen

Predsednik in člani svetov se volijo za eno leto, odbor pa jih lahko razreši še pred potekom tega časa.

b) delovno področje in pravice

48. člen

Sveti kot kolegijski organi ljudskega odbora:

1. proučujejo vsa vprašanja iz svojega delovnega področja, pripravljajo in sestavljajo predloge, predpisov in drugih aktov, ki jih sprejme ljudski odbor;
2. dajejo predloge za izvolitev, imenovanje in razrešitev uslužbencev in državljanov, glede katerih imajo to pravico;

3. določajo splošne smernice za delo upravnih organov, zavodov in služb, ki opravljajo zadeve iz delovnega področja sveta;

4. predlagajo ustanovitev, združitve in prenehanje določenih samoupravnih in samostojnih okrajnih zavodov;

5. dajejo predpisane potrditve in pritrditve, če to ne spada v pristojnost zbora;

6. obravnavajo predloge predračunov, dohodkov in izdatkov organov, zavodov in služb v svojem delovnem področju;

7. skrbijo za izvrševanje zakonov in drugih predpisov iz pristojnosti ljudskega odbora, predpisov ljudskega odbora, smernic in splošnih navodil zveznih in republiških, izvršnih in upravnih organov;

8. skrbijo, da se opravljajo izvršilne in upravne zadeve, ki so z zakonom, s predpisi višjih organov in s predpisi ljudskega odbora dane v njihovo delovno področje.

49. člen

Sveti delajo na podlagi zakonov in drugih splošnih predpisov višjih državnih organov ter predpisov in smernic okrajnega ljudskega odbora.

Sveti so za svoje delo odgovorni okrajnemu ljudskemu odboru.

Okrajni ljudski odbor oziroma zbor lahko zadrži in odpravi vsak nezakonit predpis in drug akt sveta, razen aktov, ki so bili izdani v upravnem postopku.

50. člen

Za izvrševanje zadev iz svojega delovnega področja izdajajo sveti splošna navodila, določajo smernice ter določajo in odredjajo upravne ukrepe, za katere so pooblašteni.

Sveti lahko izdajajo odredbe samo na podlagi izrečnega pooblastila, ki je dano z zakonom ali s splošnim predpisom državnih organov in za izvrševanje splošnih predpisov in aktov okrajnega ljudskega odbora.

51. člen

Svet za gospodarstvo in komunalne zadeve obravnava okrajni družbeni plan in opravlja zadeve s področja gospodarstva, financ, gradbeništva, prometa, gostinstva, turizma, cest in stanovanjskih vprašanj.

Svet za prosveto in kulturo opravlja zadeve s področja šolskega, kulturnih in umetniških zavodov in drugih prosvetnih in kulturnih delavnosti.

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko opravlja s področja zdravstva, socialnega zavarovanja, delovnih razmerij, posredovanja dela in varstva matere in otroka.

Svet za notranjo politiko opravlja zadeve na področju varstva javnega reda, kriminalistične službe, prometa, varnosti premoženja in ljudi ter družne zadeve, kolikor ne spadajo v delovno področje drugih svetov.

52. člen

Če spada kakšna zadeva v delovno področje dveh ali več svetov, jo obravnavajo in rešujejo ti sveti skupaj.

Za to skrbijo predsedniki svetov, v primeru nesoglasja pa predsednik ljudskega odbora.

c) Delo svetov

53. člen

Sveti ljudskega odbora opravljajo zadeve iz svojega delovnega področja na sejah, ki se opravijo po potrebi.

Seje svetov sklicuje in vodi predsednik sveta.

O sklicanju seje obvesti predsednik sveta predsednika ljudskega odbora. Predsednik sveta mora sklicati sejo, če to zahteva predsednik ljudskega odbora.

Seje sveta se morajo udeležiti načelnik oddelka, šefi samostojnih uprav, šefi samostojnih inšpekcij ter samostojnih upravnih zavodov.

54. člen

Od časa do časa, najmanj pa enkrat vsakega pol leta morajo sveti obravnavati delo upravnih organov, zavodov in služb, ki so za svoje delo odgovorni svetu.

55. člen

Sveti ljudskega odbora poročajo ljudskemu odboru oziroma zboru najmanj enkrat na leto o izvrševanju zadev in o drugih vprašanjih iz svojega delovnega področja.

56. člen

Vsak svet ima tajnika. Dolžnost tajnika opravlja uslužbenec ljudskega odbora, ki ga zato določi ljudski odbor. Vsak svet ima svoj poslovnik; sprejme ga sam, v potrditve pa ga da okrajnemu zboru.

2. POSEBNI ODBORI IN KOMISIJE

57. člen

V posameznih svetih se lahko sestavijo odbori, ki se ustanovijo z zakonom ali s sklepom ljudskega odbora, ali s sklepom

sveta s pritrditvijo ljudskega odbora.

V svetu za gospodarstvo in komunalne zadeve je odbor za kmetijstvo, ki ga sestavljajo predsednik in 6 članov.

V svetu za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, je odbor za skrbstvo, ki ga sestavljajo predsednik in 4 člani.

Predsednik in najmanj polovica članov odbora za kmetijstvo in odbora za skrbništvo morajo biti člani sveta, drugi člani odbora pa se imenujejo izmed drugih državljanov.

Odbori opravljajo posamezne zadeve iz delovnega področja sveta in delajo po smernicah sveta.

58. člen

Za proučevanje posameznih upravnih vprašanj in za izvršitev posameznih upravnih zadev iz pristojnosti ljudskega odbora se lahko ustanovijo posebne komisije.

Člane teh komisij imenuje ljudski odbor. S sklepom o ustanovitvi komisije se določijo sestava, delovno področje in način dela komisije.

59. člen

Odbori in komisije so kolegijska telesa. Odbori so stalni organi, komisije pa se ustanovijo za izvršitev določenih zadev.

Način dela odborov in komisij je enak kot delo svetov ljudskega odbora.

VI. UPRAVNI ORGANI, ZAVODI, STROKOVNE SLUŽBE IN USLUŽBENCI LJUDSKEGA ODBORA

(Uprava)

1. STRUKTURA

60. člen

Za pripravo in izvrševanje upravnih, strokovnih in pisarniških opravil iz svoje pristojnosti ustanovi ljudski odbor oddelke (tajništva), uprave, upravne zavode, inšpekcije ter druge organe in službe.

2. ODDELKI (TAJNIŠTVO)

61. člen

Okrajni ljudski odbor ima tele oddelke (tajništva):

- 1. oddelke za splošne zadeve in proračun;
- 2. oddelke za gospodarstvo in komunalne zadeve;
- 3. oddelke za prosveto in kulturo;
- 4. oddelke za ljudsko zdravstvo in socialno politiko;
- 5. oddelke (upravo) za notranje zadeve.

62. člen

Oddelke za splošne zadeve in proračun opravlja upravno-pravne zadeve, personalno službo, pripravlja proračun, opravlja zadeve računovodstva in administrativne inšpekcije ter splošno pisarniško službo.

Oddelke za gospodarstvo in komunalne zadeve opravlja zadeve s področja gospodarstva, gradbeništva, prometa, cest in urbanizma, zadeve tržne in veterinarske inšpekcije.

Oddelke za prosveto in kulturo opravlja upravne, strokovne in inšpekcijske zadeve s področja šol, kulturnih zavodov ter drugih prosvetnih in kulturnih delavnosti.

Oddelke za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo, opravlja upravne in inšpekcijske zadeve na področju zdravstva, socialnega zavarovanja in dela ter varstva matere in otroka.

Oddelke (uprava) za notranje zadeve opravlja upravne, stro-

kovne in inšpekcijske službe javne varnosti, borbe proti kriminalu, varstva reda in miru, izvrševanje kazni, službe potnih kovne in inšpekcijske službe prometne zaštite in gasilstva.

63. člen

Oddelki se ustanovljajo in opravljajo s statutom.

64. člen

Vsak oddelke opravlja zadeve za ustreznosti svet in dela po njegovih smernicah in sklepih.

3. UPRAVE

65. člen

Okrajni ljudski odbor ima zlasti tele uprave:

- 1. Upravo za dohodke, ki opravlja kontrolo predpisovanja in izterjevanja iz gospodarstva in od prebivalstva in odloča na drugi stopnji o pritožbah davčnih zavezancev;
- 2. uprava za investicije, ki ima nadzorstvo investicijskih del, ki se opravljajo iz proračuna okraja, skrb za smotnost in pravilno izvajanje investicij ter vodstvo in evidenco nad investicijami na območju okraja;
- 3. Uprava za ceste, ki opravlja zadeve v zvezi z vzdrževanjem cest (I. in 2. reda) in druge upravne zadeve cestne službe.

Okrajni ljudski odbor lahko ustanovi še druge uprave.

6. člen

Uprave so samostojni upravni organi, ki delajo po smernicah ljudskega odbora in sklepih pristojnega sveta.

67. člen

Uprave vodijo na svojem delovnem področju postopek na I. oziroma na II. stopnji, če je z zakonom ali z drugimi predpisi višjih državnih organov ali s predpisi okrajnega ljudskega odbora določena za ta postopek

pristojnost upravnega organa okrajnega ljudskega odbora.

4. UPRAVNI ZAVODI

68. člen

Okrajni ljudski odbor ima te le upravne zavode:

- 1. zavod za planiranje, ki izdeluje osnutke družbenih planov, sestavlja plane investicij, izvršuje analizo družbenih planov, proučuje stanje gospodarskih dejavnosti, predlaga ukrepe za njihov napredek in izdeluje osnutke gospodarskih planov občinskim ljudskim odborom na njihovo zahtevo.
- 2. Zavod za statistiko in evidenco, ki zbira podatke za gospodarsko, demografsko in socialno statistiko, vodi evidenco o izvrševanju družbenega plana in opravlja vse potrebne statistične analize.
- 3. Katastrski uradi, ki opravljajo vse tehnične in upravne katastrske zadeve iz pristojnosti ljudskega odbora.

Šef katastrskega urada v Ljubljani nadzoruje in izravna delo drugih katastrskih uradov v okraju.

69. člen

Upravni zavodi so samostojne upravne enote.

Upravni zavodi delajo:

- zavod za planiranje po smernicah ljudskega odbora in pristojnih svetov za gospodarstvo in komunalne zadeve;
- zavod za statistiko in evidenco po smernicah in sklepih ljudskega odbora in njegovih svetov;
- katastrski uradi po smernicah in sklepih sveta za gospodarstvo in komunalne zadeve.

5. INŠPEKCIJE

70. člen

Okrajni ljudski odbori imajo te-le inšpekcije:

- 1. Finančno inšpekcijo.
- 2. Tržno inšpekcijo.
- 3. Gradbeno inšpekcijo.
- 4. Sanitarno inšpekcijo.
- 5. Veterinarsko inšpekcijo.
- 6. Inšpekcijo dela.
- 7. Šolsko inšpekcijo.
- 8. Administrativno inšpekcijo.

Tržna inšpekcija in veterinarska inšpekcija sta v oddelku za gospodarstvo in komunalne zadeve, sanitarna inšpekcija v oddelku za ljudsko zdravstvo in socialno varstvo, šolska inšpekcija pa v oddelku za prosveto in kulturo.

Finančna inšpekcija, gradbena inšpekcija in inšpekcija dela so samostojne organizacijske enote. Finančna in gradbena inšpekcija delata po smernicah in navodilih sveta za gospodarstvo in komunalne zadeve, inšpekcija dela pa po smernicah in navodilih sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, administrativna inšpekcija je v oddelku za splošne zadeve in proračun. Na čelu vsake inšpekcije je šef.

71. člen

Inšpekcije opravljajo službo neposredno na območju vsega okraja ali po občinskih inšpekcijah.

6. TAJNIK LJUDSKEGA ODBORA

72. člen

Tajnik je šef uprave ljudskega odbora.

Tajnik nadzoruje delo uprave in je za njeno delo odgovoren ljudskemu odboru oz. predsedniku ljudskega odbora.

Tajnik skrbi za neposredno iz-

vrševanje predpisov višjih državnih organov in ljudskega odbora in nadzoruje vodenje upravnega postopka.

Tajnik daje mnenje o vseh važnejših upravnih vprašanjih, preden izda ljudski odbor in njegovi sveti ter drugi organi in zavodi svoje akte. Tajnik daje vse te akte v objavo.

73. člen

Za tajnika je lahko postavljen, kdor ima pravno fakulteto, strokovni izpit in najmanj 5 let strokovne prakse.

74. člen

Tajnik ljudskega odbora okraja opravlja zlasti tele zadeve:

- 1. skrbi za redno, pravočasno in pravilno poslovanje uprave v ljudskem odboru in izravna delo načelnikov posameznih oddelkov ter upravnih organov in zavodov;
- 2. izdaja odločbe o uslužbenških razmerjih, če po zakonu ali po tem statutu to ne spada v pristojnost ljudskega odbora ali predsednika ljudskega odbora;
- 3. razporeja uslužbence ljudskega odbora v posamezne organizacijske enote; razporeja letne dopuste uslužbencev in delavcev;
- 4. izdaja odločbe o kaznih za disciplinske nerednosti uslužbencev ljudskega odbora, razen za načelnike oddelkov in šefe samostojnih uprav in zavodov;
- 5. pomaga predsedniku pri pravni pripravi zborovih sej in pri izravnavanju dela posameznih svetov in drugih organov ljudskega odbora;
- 6. udeležuje se sej ljudskega odbora in njegovih organov, nima pa pravice odločanja;
- 7. daje občasna in posebna poročila predsedniku ljudskega odbora o stanju upravnega poslovanja in o ukrepih, ki jih je odredil za odpravo pomanjkljivosti;
- 8. vodi upravni postopek za celotno upravo in izdaja odločbe, kolikor to ni dano v pristojnost načelnikov oddelkov oziroma drugih uslužbencev ljudskega odbora;
- 9. soprodpisuje odločbe načelnikov oddelkov, ki jih izdajo ti na II. stopnji, razen odločb načelnika oddelka za notranje zadeve.

7. PRAVICE NAČELNIKOV, ODDELKOV TER ŠEFOV UPRAV IN ZAVODOV

75. člen

Načelniki oddelkov ter šefi samostojnih uprav in upravnih zavodov imajo zlasti pravico:

- 1. voditi upravni postopek in izdajati odločbe na prvi stopnji v zadevah iz delovnega področja svojega oddelka;
- 2. izdajati odločbe po sklepu pristojnega sveta;
- 3. razporejati uslužbence na delovna mesta v svoji organizacijski enoti;
- 4. organizirati službo v svojem oddelku, oziroma zavodu;
- 5. izdajati potrdila, kolikor to ne spada v delovno področje tajnika ljudskega odbora.

76. člen

Načelnik oziroma šef mora od časa do časa poročati tajniku ljudskega odbora o stanju upravnega poslovanja in o ukrepih, ki jih je odredil za napredek dela v oddelku, upravi oz. zavodu.

77. člen

Tajnik in načelniki lahko s posebno odločbo pooblastijo še posebej posameznih odsekov in posamezne samostojne referente, da izdajajo odločbe in podpisujejo v upravnem postopku.

8. OKRAJNI JAVNI PRAVOBRANILEC

78. člen

Za zatopanja okraja in občin ter njihovih zavodov, ki jim je priznana lastnost pravne osebe v premoženjsko-pravnih razmerjih, in za opravljanje drugih zadev, določenih z zakonom in s predpisi višjih državnih organov, izvoli ljudski odbor javnega pravobranilca.

79. člen

Javni pravobranilec dela po navodilih predsednika ljudskega odbora in je za svoje delo odgovoren ljudskemu odboru in predsedniku.

VII. POSEBNI OKRAJNI ORGANI

1. SODNIK IN SENAT ZA PREKRŠKE

84. člen

Ljudski odbor ima sodnika za prekrške, ki vodi upravno kazenski postopek na prvi stopnji za določene prekrške in za vse prekrške, za katere je predpisana kazen zapora daljša od 7 dni in denarna kazen nad 5.000 din.

85. člen

Za odločanje na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbe sodnika za prekrške ljudskega odbora občine ima ljudski odbor okrajna senat za prekrške.

Senat za prekrške sestavljajo

VIII. KONTROLA IN NEPOSREDNA UDELEŽBA DRŽAVLJANOV PRI DELU OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

1. ZBORI VOLIVCEV

88. člen

Odborniki okrajnega ljudskega odbora morajo najmanj enkrat na leto poročati zborom volivcev v svoji volilni enoti o delu okrajnega ljudskega odbora in o svojem delu. O svojem delu morajo poročati zboru volivcev tudi, če zbor volivcev to od njih zahteva.

Volivci lahko dajo na zboru volivcev pobudo za predlog, naj se odpočije odbornik okrajnega zbora.

89. člen

Okrajni ljudski odbor mora na sejah svojih zborov obravnavati vse predloge zborov volivcev o vprašanih iz pristojnosti ljudskega odbora in mora o sklepih, ki jih je sprejel na podlagi teh predlogov obvestiti zbor volivcev na njegovem prihodnjem sestanku.

90. člen

Okrajni ljudski odbor lahko da na posamezna vprašanja iz svoje pristojnosti v obravnavanje zborom volivcev.

91. člen

Zbori volivcev, na katerih odborniki okrajnega zbora poročajo o delu ljudskega odbora in o svojem delu, se lahko opravijo za več območij, določenih s statutom občine. Območja, za katera se opravljajo taki skupni zbori volivcev, določi občinski ljudski odbor na predlog ljudskega odbora.

9. DOLOČBE O USLUŽBENCIH

80. člen

Volitve in imenovanja vodilnih uslužbencev (načelnikov oddelkov, šefov odsekov, uprav in podobno) se opravljajo na podlagi razpisa.

81. člen

Razpis izvede komisija za volitve in imenovanja in da predlog ljudskemu odboru.

82. člen

Odločbe o postavitvi in drugih uslužbenških razmerjih tajnika ljudskega odbora in uslužbencev, ki jih imenuje ljudski odbor, izda predsednik ljudskega odbora.

Odločbe o postavitvi in drugih uslužbenških razmerjih drugih uslužbencev izda tajnik ljudskega odbora.

83. člen

O uslužbenških ljudskega odbora izda ljudski odbor poseben odlok na podlagi in v mejah zakona.

sodnik za prekrške in dva sodnika poročnika, ki jih izvoli ljudski odbor.

2. OKRAJNO DISCIPLINSKO SODIŠČE

Kazni za disciplinske prestopke uslužbencev okrajnega ljudskega odbora izreka okrajno disciplinsko sodišče

Okrajno disciplinsko sodišče je sodišče druge stopnje za uslužbenke občinskega ljudskega odbora.

87. člen

Člane disciplinskega sodišča imenuje ljudski odbor. Ljudski odbor imenuje tudi disciplinskega tožilca.

ljanje posameznih komunalnih in drugih upravnih zadev iz svoje pristojnosti.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

96. člen

Okrajni ljudski odbor daje pritrditve za imenovanje tajnika in načelnikov občinskega ljudskega odbora, ki se postavljajo v roku 1 leta od dne, ko do-

bi veljavo občinski statut. Po tem roku imenuje tajnika in načelnike občinski ljudski odbor samostojno.

100. člen

Ta statut začne veljati, ko ga potrdi Ljudska skupščina LRS. Ko začne veljati ta statut, preneha veljati za območje okraja Ljubljana:

1. zakon o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS 19-88-53);

2. zakon o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Uradni list LRS 19-90-52);

3. zakon o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS 19-89-52);

kolikor predpisi teh zakonov nasprotujejo predpisom tega statuta.

(V aneksu statuta pridejo kompetence, ki jih bo začasno moral še opravljati okraj za posamezne občine.)

PRIPOMBE K PREDLOGU OSNUTKA ZA STATUT OKRAJA LJUBLJANSKEGA BAZENA

Iniciativni odbor se je postavil v nekaterih bistvenih vprašanjih na naslednja stališča:

1. Statuti ne bodo statuti ljudskih odborov, temveč statuti okraja, oziroma občine. Bodoči statuti ne bodo vsebovali le organizacijsko - poslovnih predpisov ljudskih odborov in njihovih organov v dopolnitev obstoječega zakona o ljudskih odborih, temveč bodo pravna podlaga, pravni predpis (odobren po zakonodajnem telesu, t. j. po Ljudski skupščini LRS), s katerim bo pravno označena preosnova iz dosedanje krajevne samouprave občin v samoupravne komune kot osnovne socialistične skupnosti in šele iz tega izvirajoče pravice in dolžnosti ljudskih odborov kot enega, čeprav najvišjega izmed organov družbenega samoupravljanja v komuni, oziroma skupnosti komun.

2. V sedanji razvojni dobi naj se v statutih za bodočo občino ne uporabi izraz komun in za okraj še ne naziv skupnost komun, ker se smatra sedanji razvoj šele za močan korak v smeri komun in skupnosti komun in ne že za visoko ali povsem zrelo stopnjo komun in skupnosti komun, predvsem če upoštevamo neizenačeni razvoj v posameznih pokrajinah.

3. Iniciativni odbor smatra občino (komuno) kot osnovno gospodarsko, teritorialno in družbeno-politično enoto, okraj pa za družbeno-politično in gospodarsko skupnost občin (komun).

4. Če smo sprejeli tako stališče, da smatramo komuno kot osnovno, primarno in samostojno enoto, ki neposredno odloča, ureja in izravna družbeno dogajanje v neposrednem odnosu do državljanov, organizacij in drugih organov družbenega samoupravljanja, potem sledi iz tega:

a) pod njo ne more biti nobena druga oblastvena ali instančna organizacija, ki bi imela iste pravice in ki bi se imenovala tudi »občina«. Zato je nesmisel, da bi v občini sami (v mestu) obstajale še druge občine;

b) ker istovetimo vsebino komune v sedanjem razvoju z vsebino nove bodoče občine, ni razloga, da bi nekatera mesta imela višji položaj od občine, torej med občino in okrajem. Poznamo le okraj (skupnost komun) in občino (komuno). Vsebinsko ni razlike, ali gre pri tem za mestno občino (komuno) ali za podeželsko kmečko občino (komuno) ali za izrazito industrijsko občino (komuno). Vse so občine, oziroma so komune, ako so dozorele do kvalitativnega prehoda v komuno. Zato ni razloga, zakaj bi v statutu okraja ločeno naštevati in omenjati »mesto« zase, »občine« pa posebej;

c) če smo se postavili na stališče, da je občina (komuna) temeljna, osnovna enota s primarnimi pravicami, potem ni treba, da okrajni statut pripoveduje, kaj je komuna in kaj sme opravljati komuna, temveč naj vse to določajo statuti občin (komun). Okrajni statut pa naj določa:

1. primarne kompetence okraja,

2. v aneksu statuta pa naj se naštejejo vse one občinske kompetence, ki jih posamezne občine še ne morejo vseh opravljati, ker še niso dovolj razvite ali sposobne, in ki jih zato začasno opravlja še okraj in njegovi organi.

5. Glede krajevnih (vaških) odborov.

Naši prvotni predlogi so šli za ustanavljanjem krajevnih in vaških odborov. V nadaljnjih razpravah pa se je izkristaliziralo mnenje, naj se tako v vseh občin, kakor na raznih krajih v mestu ustanovijo krajevni ali vaški »sveti« in ne krajevni ali vaški »odbori«, in sicer iz naslednjih razlogov:

Izraz krajevni »odbori« zavede v to, da so to ravno tako ljudski odbori, ki imajo oblastvene in upravne instančne kompetence, kakor drugi ljudski odbori, t. j. okrajni in občinski. Na ta način pa pridemo nujno do treh instanc, vsaj v upravnem postopku: do krajevnih, občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Res je, da bi tudi »krajevni odbori« imeli le neke delegirane kompetence od občinskega ljudskega odbora, kar zvezni vzorčni statut za okraj, oziroma občino tudi podarja, vendar smatramo, da bi bilo bolje, da bi te demokratično voljene organe ljudstva imenovali krajevne ali vaške »svete« in ne krajevne ali vaške »odbores«. Po kompetencah bi se le malo ločili od krajevnih »odborov«. Bistvena razlika je, da bi bili krajevni »odbori« organi občinskega odbora, morda celo od njih imenovani, krajevni »sveti« pa organi državljanov volivcev, voljeni na zborih volivcev ali celo z rednimi volitvami. Krajevni, oziroma vaški »sveti« so bolj primerni, vsaj za sedaj, ko podarjamo, da je občina, oziroma občinski ljudski odbor tisti organ, ki neposredno kot oblastveni in upravni organ stoji v neposrednem odnosu do gospodarstva in drugih dejavnosti na območju komune. Saj tudi glavna naloga krajevnih svetov ni izvrševanje delegiranih kompetenc, temveč predvsem družbeno-politična funkcija, t. j. neposreden stik z volivci, razlaganje občinske politike državljanom, sprejemanje raznih predlogov in kritiko državlja-

nov, posredovanje teh predlogov in kritik občinskemu ljudskemu odboru, samostojno razpravljanje in sklepanje o drobnejših lokalnih (krajevnih, vaških) zadevah tiste vasi ali kraja. Šele v drugi vrsti opravlja krajevni svet delegirane »oblastvene« kompetence in nekatere delegirane izvršilne funkcije.

6. Komisija je mnenja, da zvezni vzorčni statut daje svetom ljudskega odbora okraja in komun (Svet za gospodarstvo, Svet za kulturo in prosveto itd.) preveč upravni karakter in meni, da sveti ljudskega odbora niso toliko upravni organi, kot pa organi ljudskega odbora, ki vodijo in skrbijo za izvajanje politike svojega področja (resora), pripravljajo predloge za seje ljudskega odbora, dajejo upravnemu aparatu smernice in nadzorujejo, ali upravni aparat dela po njihovih smernicah. Sveti torej tvorijo vez med predstavniškimi telesom in upravnim organom, delajo samo na sejah in niso prvenstveno upravni organi.

7. Vprašanje enega ali dveh zborov ljudskega odbora.

Soglasno je mnenje iniciativnega odbora, da ni nujno, da bi bil odbor sestavljen iz dveh zborov. Res bo občinski ljudski odbor neposredno uveljavljal planske instrumente in v mejah svoje pristojnosti sklepal o njih. Vendar je stvar volilnega sistema in političnega, subjektivnega faktorja družbe v občini, da si proizvajalci zagotovijo močan, če že ne odločujoč vpliv v ljudskem odboru. Ako bi v konkretni občini obstajal dvom o tem, da bi proizvajalci in drugi socialistično misleči delovni ljudje dosegli svoj odločujoč vpliv, potem najbrž družba na tem območju ni zrela za ustanovitev, oziroma za prehod v samoupravno socialistično komuno.

Za okrajni odbor smatra komisija, da je vprašanje enega ali dveh zborov vprašanje globalnega razpravljanja in se za sedaj pridružuje zveznemu vzorcu o dveh domovih, meni pa da mora v tem primeru okrajni zbor proizvajalcev tudi razpravljati in odločati (vsaj na skupni seji obeh zborov) o prosvetnih, zdravstvenih, kulturnih in drugih zadevah, za katere je neposredno zainteresiran, enako kakor zastopniki drugih delovnih ljudi, posebno če gre za ustanove, kot so strokovne šole, zdravstvene ambulante itd. Izpustiti to iz pristojnosti proizvajalcev bi pomenilo, da se reducira funkcija zbora proizvajalcev na golo gospodarske zadeve, oziroma da se ta zbor sili v zagovarjanje koristi posameznih kolektivov proizvajalcev.